

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Fylkesmannen i Nordland
fmnopost@fylkesmannen.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

Oppstart av fylkesvis suppleringsvern – forslag til aktuelle områder i Nordland

I Stortingsmelding 14 (2015-2016) *Natur for livet* skriver regjeringen at mange truede arter er knyttet visse naturtyper, og at de ønsker å verne slike naturtyper for å sikre mange truede arter samtidig. Under Stortingets behandling av meldingen støttet energi- og miljøkomiteen opp under en slik tankegang, og stilte seg positiv til at naturtyper og økosystem som i dag er mindre godt dekket av vern, skal få utvidet ivaretagelse. Med dette oversender NOF en liste med områder vi mener trenger bedre beskyttelse. Listen er ikke utfyllende, og vi imøteser videre dialog. I utvelgelsen av områdene har vi primært lagt vekt på arts mangfold, rødlistestatus og et høyt antall individer som periodevis bruker lokalitetene. Antallene av arter er i hovedsak hentet fra artsobservasjoner.no

Her følger en oversikt over områder som er aktuelle for vern. Den er ikke i prioritert rekkefølge, men områder med høyest prioritet er kommentert i selve teksten. Vi minner om at NOF tidligere har sendt innspill på at IBA-områder må prioriteres for vern. Dette innspillet vil derfor fokusere mest på andre områder som bør vernes, men det er likevel med en oversikt over aktuelle IBAs i Nordland.

I utgangspunktet ser vi for oss naturreservat som verneform, og mener det er et viktig prinsipp at forvaltningsmyndigheten for naturreservat alltid burde være hos fylkesmannen. NOF Nordland stiller gjerne opp i diskusjon rundt verneform eller utforming av verneforskrifter, og bistår gjerne med kart over aktuelle områder. Noen av lokalitetene vi foreslår er kanskje ikke omtalt i Naturbase, andre lokaliteter finnes i Naturbase men inneholder mangelfull informasjon angående fugleliv. Håper at Naturbase kan oppdateres der det er relevant, ettersom vi ser at naturbase er en av svært få kilder kommunene bruker i forbindelse med konsekvensvurdering.

NOF Nordland foreslår også at alle fuglefredningsområdene i Nordland blir omgjort til naturreservat for å styrke ivaretagelsen av områdene og tilhørende fugleliv, og vi vil også foreslå at det blir jaktforbud i alle områdene som vernes i denne omgang. Det er jevnt over veldig få verneområder i Norge med jaktforbud, og dette bør rettes opp. Det er uansett snakk om små arealer, men tillatt jakt fører til stort press på fuglene der slik at vernet i noen tilfeller kan virke mot sin hensikt.

Rødlistestatuser:

Fuglearter som er rødlistet for fastlandsdelen av Norge i 2015. Kategorier brukt i henvendelse: CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet.

IBA-vern

En oversikt over *Important Bird and biodiversity Area* (IBA) med behov for utvidet vern er sendt til Miljødirektoratet separat med kopi til aktuelle fylker.

Bakgrunnen til at disse er skilt ut i et eget brev er Stortingets Energi- og miljøkomiteens merknad i behandlingen av tidligere nevnte Stortingsmelding, der de ønsker disse områdene prioritert i vernearbeidet. *Komiteen har også merket seg at flere av våre verneområder er for små til å ivareta verneverdiene, og er derfor positiv til at regjeringen vil utvide eksisterende verneområder for å ivareta økologiske nettverk og øke robustheten mot klimaendringer. Komiteen imøteser at det gjennomføres fylkesvise prosesser for suppleringsvern – for å dekke opp manglene i dagens verneområder, og at Ramsarområder og IBA-områder (Important Bird and Biodiversity Areas) prioriteres.*

Også i Nordland bør IBA-områder prioriteres. Følgende områder er inkludert i vårt brev om IBA-vern:

Navn	Fylke	Vern	Ramsar	Konfliktnivå	Verneprosess igangsatt	Type IBA
Saltstraumen & Skjerstadvfjorden	NO	Delvis	Nei	Medium	Nei	Marin våtmark/fjord
Røst	NO	Delvis	Delvis	Medium	Nei	Sjøfuglkoloni/våtmark
Andøya med Skogvoll	NO	Delvis	Delvis	Medium	Nei	Våtmark/kulturlandskap
Leknes våtmarkssystem	NO	Delvis	Nei	Medium	Nei	Innsjø/våtmark
Lofoten	NO	Delvis	Nei	Lavt?	Nei	Sjøområde
Straume våtmarkssystem	NO	Delvis	Nei	Lavt?	Nei	Innsjø/våtmark

Andre områder aktuelle for vern

BODØ KOMMUNE

• Osan, Soløyvatnet

Nordvest i Soløyvatnet ligger Osan. Her hekker det en rekke ulike ender og våtmarksfugler som ender og vadere. Osan er en av de viktigste lokalitetene for horndykker (VU) i Bodø. Det ble påvist 3 par her både i 2013 og 2018. Ved befaringen i 2018 ble ett par sett inne i vegetasjonen, mens enslige fugler ble sett henholdsvis nord og sør i bukta. Høyere antall horndykkere er observert her flere ganger i nyere tid. Den 6. mai 2018 observerte bl.a. Magnhild Johansen hele 13 ind. her. Interessant er også registreringen av 12 ind. den 14. mai 2016 (observert av Elisabeth Bråten og Hans Olsvik). Høye tall i Osan kan tyde på at stedet fungerer som oppholdssted og rasteområde for fugler fra andre hekkeplasser i Bodømarka, og kanskje andre steder i Soløyvatnet. Lokaliteten er ikke omtalt i Naturbase.

Bukta er omkranset av tett hyttebebyggelse, og mange tar båtene sine ut i vannene fra Osan. Det er også laget stier ut i vegetasjonen for å komme til båtene, bl.a. vha. paller og planker. Det er uvisst om det settes garn i områdene horndykkerne hekker og driver næringssøk, og evt. hvilket omfang dette har.

Osan – en våtmarkspære i Bodø kommune.

- **Vatnet, Vatnvatn**

Lokaliteten Vatnet ved Vatnvatnet i Bodø består av en rekke bukter og øyer med rik vegetasjon på sør og nordside av vei som skjærer gjennom området. Bukta i sørvest er preget av kraftig gjengroing, og kan med fordel åpnes opp med flere innbuktninger og noe mindre vegetasjon. Det er en del hytter og båtliv i området.

5 par horndykkere (VU) hekker (7. mai 2017). Vipe (EN) og storspove (VU) er andre rødlistarter. Taksvale (NT) hekker på bebyggelse i nærheten, og driver næringssøk ved lokaliteten, ofte sammen med sandsvale (NT) og låvesvale. De vanlige våtmarksartene i Nordland, som rødstilk, enkeltbekkasin, toppand, krikkand, brunnakke og stökkand hekker. År om annet ses mer sjeldne ender som skjeand (VU), stjertand (VU), knekkand (EN) og snadderand (NT). Lokaliteten er ikke omtalt i Naturbase.

Mer om horndykker:

I 2013 ble 4 par med horndykkere registrert her, mens det i 2018 ble sett ett par og en enslig fugl i bukta i sørvest (på sørsiden av veien) og en enslig fugl i bukta i nordøst (nordsiden av veien). Totalt regnes dette som tre par. Noen historiske upubl. data fra Harald Misund: 1957: 12 par, 1958: 10 par, 1959: 12 par, 1960: minst 8 par, 1961: 5 par fastslått men sikkert flere, 1962: ingen data, 1963: 4 par fastslått fra land men sikkert flere, 1964: 10 par, 1965: 7 par, 1966: 5 par, 1967: 5 par, 1968: minst 3 par sett (overfladisk sjekk), 1971: 6 par og 1 eks. Ingen tall på oppvokste unger.

Vatn-vatnet, her fra området rundt Vatnlia. Flere par horndykkere hekker her, og dette er særdeles viktig våtmark.

Se også rapporten: [Kartlegging av horndykkere i Bodø kommune i 2013 og 2018](#). Her finnes en fin oversikt over de mest attraktive lokalitetene for horndykker i denne kommunen.

- **Valosen**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00018774> Bløtbunnsområde med siland, fiskemåke og tjeld som karakterarter. Artene samles her på næringssøk, og er viktig som oppsamlingsområde på våren. Hekkebestanden av de ulike artene er ikke tilstrekkelig kjent. En del vadefugler gjester området under vår- og høsttrekket. Svarthalespove (EN) er sett i mai både i 2016 og 2017. Høye antall: Tjeld (50 ind. 13. mai 2017, fiskemåke (NT, 100 ind. 7. mai 2016) og hettemåke (40 ind. 24. aug. 2016).

- **Oldereidvatnet og Litlvatnet**

Trane, storlom, sangsvane og flere par horndykkere hekker årvisst i vatnet.

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00016260> Gluttsnipe, rødstilk, strandsnipe, grønnstilk, krikkan, kvinand, stokkan, toppand og brunnakke er observert på lokaliteten i hekketida, noen eller alle disse artene hekker nok der men det er vanskelig å skaffe seg full oversikt, spesielt over sørdelen av vatnet der et er høyt siv rundt elveinnløpet. Innløpselva har fine meandere oppover myra i sør. Utløpselva i nord leder til to mindre dammer (Litlvatnet) på andre sia av veien. Disse dammene er delvis dekt av sivvegetasjon og er viktige for flere arter ender og for horndykkere. Sangsvaner holder til i dammene utenom hekkesesongen. Mange

ulike spurvefugler holder til rundt vannene, blant annet sivspurv (NT) og mange ulike sangere. ***Dette er et område som bør prioriteres høyt.***

- **Langodden**

Liten odde like ved småbåthavna på Tverlandet. En bekk munner ut i en fin liten os på sørsida av Langodden, denne osen er Bodø kommunes beste plass for nærkontakt med vadefugler. Spesielt under høsttrekket kan artsmangfoldet være stort, og de er på såpass nært hold at man kan se dem kjempegodt uten bruk av teleskop. Området har derfor stor verdi i forhold til opplæring. Det er også svært populært som turområde. På det lille området bestående av odden og osen er det registrert 117 fuglearter, hvorav 27 rødlistearter (jfr. artsobservasjoner.no). Bekken er lagt i rør på øversida av veien og er derfor ofte åpen selv om nesten alt annet er frosset om vinteren. Flere smådammer utover odden er ofte fulle av fugl, særlig ender og måker. Små blomsterenger er fulle av sommerfugler og andre insekter og på bergene vokser det blant annet flueblomst (NT) i høyere antall enn angitt på artsobservasjoner, og flere andre orkideer. Oter (VU) har mer eller mindre permanent tilhold under betongrampen ytterst på odden. Strandpartiet sør for osen er mer uforstyrret og antagelig viktig for ender. Fugler beveger seg ofte mellom osen på Langodden og Tverlandet naturreservat litt lenger sør, så det er naturlig å se disse områdene i sammenheng. Lokaliteten er ikke omtalt i Naturbase.

- **Futelva**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00018767>

Ca. 80 ulike fuglearter er registrert langs elva, blant annet ni ulike arter ender, tre ulike uglearter og over tretti ulike spurvefugler. Området har en av kommunens tettteste bestander av fossefall, og sivspurv (NT) er en karakterart. Stien som følger elva gjør området til et av de viktigste friluftsområdene i Bodø. Elva inneholder elvemusling. Lokaliteten som er avmerket i Naturbase bør kompletteres med kroksjøene («Tullkrokan») (Naturtype NT) og den meanderende elva (Naturtype VU) mot nordøst helt opp mot Engan. Stien som delvis følger dette partiet av elva er ikke gruslagt men tvert imot nokså fuktig, noe som skjermer litt mot trafikk og gjør kroksjøene til et mer fredelig område for fugler.

FAUSKE KOMMUNE

- **Stokland og Stemland**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00097659> Området Laukåsstraumen ved bygda Straumsnes, gjennom Kaldnesøyra til og med Skjåbergodden i vest, inkludert øyene Skarven, Bortiskjæret, Storskjæret og Gammel-reiten er et særegen og svært fuglerikt område. Utvalget av ulike våtmarksfugler er stort gjennom hele året, da det vinterstid ligger opptil flere titalls silender, kvinender og sjørør (VU) ved lokalitetene her, ofte sammen med overvintrende sangsvaner. Variasjonen mellom de beskyttede indre deler med ferskvann, brakkvann og ut til mer eksponerte areal ut mot Skjerstadfjorden danner en dynamikk og artsmangfold man sjelden ser. På trekk og næringssøk ses rødlistearter som svarthalespove (EN), brushane (EN) knekkand (EN), stjertand (VU), skjeand (VU), bergand (VU), horndykker (VU) snadderand (NT) og gulnebbblom (NT). Hekkebestanden av vipe (EN) og storspove (VU) er på hele 5-10 par, tettheten av hekkende rødteiler er også god. Samspillet mellom kulturmark og den biologiske produksjonen tilknyttet elv og våtmark skaper også grunnlag for flere hekkende par med taksvale (NT).

- **Moen, Nervatnet**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00097733>

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00101501> og en lokalitet til som vi ser på kartet men ikke greier å finne noe faktaark på. I overgangen mellom vann og landbruksareal i øst finnes det betydelige restareal med strandeng og annen vegetasjon. Også i nord (mot overvei) finnes interessante sumpområder, delvis skogkledd. Området er spesielt viktig om våren, når ender og våtmarksfugl er på vei opp til hekkplassene i fjellet. Brunnakke, krikvand og stokkand opptrer i størst antall, men også småflokker med toppand og laksand. Sjørre (VU, 35 ind. 3. juni 2013), snadderand (NT, 1 par 1. mai 2014) og bergand (VU, par 29. april 2017 og 2. mai 2015) er blant registreringene. Vipe (EN) hekker, men sparsommelig. Flere par med storspove (EN) finnes også her. Taksvale (NT) og sandsvale (NT) hekker. Området må kategoriseres som middels truet fra inngrep. Cirka rundt 2008 ble det anlagt parkeringsplass på nordsiden av hovedvei innerst ved lokaliteten, og et fint fuktareal gikk tapt. Området ligger nær bebyggelse ved Moen.

SALTDAL KOMMUNE

- **Skansenøyran**

<http://faktaark.naturbase.no/naturtype?id=BN00101505>

Holmene ved Saltdalselvas utløp i Skjerstadvfjorden er vernet som Skansenøyran naturreservat, og viktig for blant annet hekkende ærfugl og måker. Skansenøyran vest for reservatet er preget av strandeng og har verdi viktig i naturbase. Sandbankene og avsetninger fra elva i området skaper dessuten viktige nærings- og rasteplasser for lokale hekkfugler og fugler på vei til hekkplasser lengre vekk. Ved strandengene hekket det tidligere temmincksnipe, men denne synes å ha forsvunnet, trolig som følge av forstyrrelse og fysiske inngrep.

Saltdal kommune har lagt til rette for badeaktivitet og friluftsliv, blant annet ved å grave voller mot øst og nord, og grav et kunstig basseng i midten. Eksempelet er dessverre et stygt eksempel på manglende ivaretagelse av naturverdier under kommunal forvaltning. Området har særlig store naturverdier, og ligger i randsonen til et etablert naturreservat. Naturbasen er oppdatert med informasjon om dette, og skriver at nye fysiske inngrep i området må unngås for ikke å ytterligere reduserer areal med brakkvannsenger.

NOF foreslår en restaurerings/skjøtselsplan for dette området, og at eksisterende verneområde ved Skansenøyran utvides mot øst. Man bør legge til rette for stedet få tilbake saltvannspåvirkningen på de ulike engene og større grad av flommark, samtidig som bløtbunnsområdene og de deltalike avsetningene skjermes for inngrep og forstyrrelser.

Næringssøkende fugler ved Skansøyra (hekketall i naturreservatet ikke opplistet): Tjeld (opptil 60 ind. samlet), fiskemåke (NT, rundt 200 regelmessig – hele 600 ind. 13. mai 1980) og hettemåke (VU, 150 ind. 28. april 2012), storspove (bl.a. 12 ind. 1. mai 2017) og vipe (EN, 12 ind. 6. mai 1995). Andre interessante arter observert ved lokaliteten inkluderer blant annet toppdykker (NT), snadderand (NT), skjeand (VU), stjertand (VU) og knekkand (EN).

SORTLAND KOMMUNE

- **Rognan (Kleiva)**

Ved Rognan ligger en rekke små fersk- og brakkvann på en halvøy som stikker ut i fjorden. Antallet hekkende fugler er bemerkelsesverdig høyt, samtidig som trusselen fra jordbruksaktivitet er stort. Av særlig verdi er en større koloni med hettemåke, og en rekke hekkende gress-ender. NOFs lokallag i Vesterålen har i en årrekke fulgt lokaliteten og gjort

kommunen oppmerksom på naturverdiene. Likevel fortsetter negative påvirkningsfaktorer, som dumping av jordbruksavfall. Det bør være av høy prioritet å få sikret dette området bedre mot inngrep. Høyt antall fugler, inkludert hekkeforekomster:

Fiskemåke (NT, 150 par hekkende 24. juni 2016), hettemåke (VU, 5 par hekkende 24. april 2016), snadderand (NT, regelmessig, inkl. 8 ind. 24. juni 2016), skjeand (flere observasjoner), krikand (hekkende og rastende, 40 ind. 28. juni 2016), brunnakke (21 ind. trolig hekkefugler + hunn rugende + 4 pulli 24. juni 2016), vipe (EN, 7 ind. 14. juni 2014, hekkefugl de senere årene?). Steinvender hekker også, sammen med en flere par rødstilk og storspove (VU). **Dette er et område som bør prioriteres høyt.**

- **Hankaneset**

Den vesle våtmarkslokaliteten Hakaneset ved Skagen flyplass er et av fylkes absolutt rikeste våtmarkslokalitet. Truede arter som vipe (EN) og storspove (VU) hekker årlig. Brushane (EN) har en av sine sikreste lokaliteter her, og fugler av begge kjønn observeres i hekketiden. Andre arter som fiskemåke (NT), stær (NT) er også knyttet til lokaliteten, sammen med et mylder av ulike våtmarksfugler. Rapporteringen på artsobservasjoner.no fra dette området er bra, en utfyllende liste over rapporterte observasjoner finnes her. Lokaliteten er ikke omtalt i Naturbase.

ANDØYA KOMMUNE

- **Bø**

Flere brakkvann, sump og strandlinje, kombinert med et lite intensivt drevet landbruksareal gjør at dette området utpeker seg med høy tetthet av rastende og hekkende fugler.

Høyt antall fugler, inkludert hekkeforekomster:

Vipe (EN, 6 par hekkende 2016 og 2015), storspove (VU, to par hekkende 2016), skjeand (1 par i hekkebiotop 2016), snadderand (2 hanner i hekkebiotop 21.-22. mai 2016), gravand (2 par hekkende 2016), krikand (70 ind. 27. juni, trolig flere par hekkende), rødstilk (5 par hekkende 2015). Brushane (EN) og sotsnipe er blant artene som forekommer regelmessig på høsttrekket, brushane med opptil 65 ind.

- **Klevvatnet**

Vann med fin siv-vegetasjon og rikt fugleliv nær nordspissen av Andøya. Over 20 rødlistearter av fugl registrert, blant annet sivspurv (NT), vipe (EN), stjertand (VU), skjeand (VU), bergand (VU), og krykkje (EN). Svarthalespove (EN) har hekket ved vatnet enkelte år, og sothøne (VU) ser ut til å ha en regulær forekomst der på hele 2000-tallet, og hekking ble påvist i 2011 – muligens verdens nordligste hekkeforekomst? En hekkelokalitet for sandsvale (NT) finnes like ved. Hettemåke (VU) har nylig etablert seg som hekkefugl, og fiskemåke (NT), horndykker (VU) og makrellterne (EN) hekker årlig med flere par. Selve vatnet er ikke omtalt i naturbase, men derimot myra på sørsida:

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00069185>

EVENES KOMMUNE

- **Tårstadvassdraget**

Omfatter i dag 5 naturreservater fordelt over 2 kommuner og 2 fylker (Evenes i Nordland og Skånland i Troms). Naturreservatene er Kjerkvatnet, Nautå og Sommervatnet i Nordland, Myrvatn og Tennvatn naturreservater i Troms. Alle henger sammen gjennom små vatn, elver, bekker, sump og myr i det som kalles Tårstadvassdraget som ender ved Tårstadosen og Stunesosen. Verneområdene må sees i sammenheng og det er naturlig å verne større deler av vassdraget slik at reservatene vil henge sammen som ett større verneområde. Vassdraget er et

lavlandsvassdrag som er unikt i nordnorsk sammenheng. Vassdraget med naturreservatene omkranser Evenes flyhavn og flystasjon.

Antall hekkende fugl og mangfoldet i arter er stort i vassdraget på tross av den stadig økende trafikken på og ved flyplassen. Vassdraget har stor betydning som beiteområde for trekkende fugler om våren og høsten. Vassdraget er kjent for sitt store antall av hekkende sangsvaner og ender. Også horndykkere og mange andre våtmarksfugler hekker i området.

Økende aktivitet på flyplassen med blant annet utbygging av den militære flystasjonen vil ha en negativ påvirkning på fuglelivet i vassdraget. Jagerfly har en støyproblematikk som gjør at store deler av dagens naturreservater vil bli liggende i rød sone (Nautå og Kjerkvatnet), som antas å ha en meget skremmende effekt på hekkende fugl.

Som et kompensierende tiltak bør flere av naturreservatene rundt Evenes flyplass søkes utvidet. Flere av reservatene dekker i dag bare deler av vatn, elver og myr. Man bør tilnærme integrering av alle naturreservatene til å dekke hele Tårstadvassdraget. ***Dette er et område som bør prioriteres høyt.***

NARVIK KOMMUNE

- **Håkvikleira**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00062683> Narvik kommune har i dag bare ett enslig verneområde, og vern av kommunens mest artsrike fuglelokalitet må nå prioriteres. Området er spesielt kjent for gode forekomster av dykkender som ærfugl (NT), svartand (NT), sjøorre (VU), siland og havelle (NT), men området er også viktig for mange arter gressender. Lom og dykkere trives i bukta, og mudderflatene er viktige både som rasteplass i trekketidene og som næringsområder resten av året. Området er også viktig for måker, og 21. september 2018 ble det sett 30 svartbak, 70 gråmåker og 150 fiskemåker (NT) rastende på Håkvikleira.

Tilhørende ålegraseng <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00032998> og flommarksskog rundt Håkvikelva <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00062664> bør være med i verneområdet, og det må ses i sammenheng med Vidrek (se under) og vernes som et større, sammenhengende område. ***Dette er et område som bør prioriteres høyt.***

- **Vidrek**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00062685> og <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00114811>

Stort strandengkompleks med tilhørende bløtbunnsområder som må ses i sammenheng med Håkvikleira som ligger litt lenger øst. Registrerte rødlistearter: Ærfugl (NT), havelle (NT), svartand (NT), sjøorre (VU), gulneblom (NT), horndykker (VU), vipe (EN), storspove (VU), fiskemåke (NT), sandvale (NT) og bergirisk (NT). 300 silender, 100 sandlo og 86 gråmåker er eksempler på høye antall observert i området, som har hatt svært lite besøk av fuglefolk de siste årene. Holmene like utenfor gjør området enda mer verdifullt sett fra fugleperspektiv.

STEIGEN KOMMUNE

- **Nordfoldfjæra**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00015778>.

Strandeng og strandsump med tilhørende fjærområde. Steigens viktigste lokalitet for trekkende og mytende fugler. Blant de registrerte andeartene er gravand, svartand (NT), sjøorre (VU), bergand (VU), siland og flere ulike gressender. Lommer og dykkere er også registrert. 15 ulike vaderarter er registrert, blant disse kan nevnes rødstilk, gluttsnipe, sandlo, tjeld, storspove (NT), lappspove og svarthalespove (EN). Andre registrerte rødlistede fugler: Hettmåke (VU), fiskemåke (NT), makrellterne (EN), gjøk (NT), taksvale (NT) og sivspurv (NT).

VEFSN KOMMUNE

- **Motjønna**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00039158>

Rødlistearten stivkrans (NT) viser at det er et relativt kalkrikt tjern. Også ved eget besøk ble det sett en del våtmarksfugl, særlig toppand, men også flere par med horndykker (EN). For førstnevnte er dette tydeligvis en viktig mytelokalitet, mens det antagelig er primært en hekkeplass for horndykker. (Geir Gaarder, 23.06.2004) På østsiden av tjernet er det for øvrig innslag av rikmyr. Ved avgrensning av lokaliteten er det derfor viktig å inkludere myrrealene rundt. (Geir Gaarder, 23.06.2004)

Supert tjern for mange typer våtmarksfugler. Eneste kjente hekkelokalitet for dvergdykker (VU) i Nord-Norge, der den ble påvist hekkende både i 2016 og 2017. Flere andre arter som er mindre vanlige i Nordland er observert ved vatnet, for eksempel jerpe og spillende skogsnipe. Viktig hekkelokalitet for horndykker (VU) med minst 6-7 par årlig, og også for flere arter ender. Brunnakke, toppand og kvinand er arter som ofte blir observert mednhøye antall der. Trane og sangsvane hekker ved vatnet. Vatnet ligger i et område med dårlig dekning av fugleobservatører, og har potensiale langt utover det vi kan dokumentere i dag. ***Dette er et område som bør prioriteres høyt.***

RANA KOMMUNE

- **Fjærer rundt fjorden Utskarpen** (Dalosleira, fjæra ved Purknesholman, Dilkestadleira og Storstranda)

Storstrand: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014217>

Inntakt brakkvannsdaelta, viktig beite og rasteplass for andefugl og vadere.

Purknesleira: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014222>

Stort fjæreområde ytterst i Utskarpen. Området inkluderer en vegetasjonskledd holme i fjæras ytre del (område 30400 purknesholman). Viktig beite og rasteområde for vadere og andefugl på trekket vår og høst og i hekketiden på sommeren. Fjære med rullestein og tangvegetasjon.

To vegetasjonskledde holmer i fjæras ytre del. Området bør utvides til å omfatte alle holmene.

Dalosleira: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014216>

Viktig fjærelokalitet i området. Fin beliggenhet til bruk i undervisning. Viktig beite og rasteområde for vadere og andefugl på trekk vår og høst og i hekketiden på sommeren.

Fjæreområde ved Daloselvas utløp i Utskarpen. Rikt med tangvegetasjon og rullestein.

Viktig beite og rasteområde for en rekke vadere, måker og andefugl vår sommer og høst.

Det er noe feil i beskrivelsen av området i naturbasen, da dette området ikke ligger ved jernbanelinja/E6.

Dilkestadleira: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014219>

Fjæreområde med store areal avflødd ved lavvann. Viktig beite og rasteområde for vadere og andefugl på trekket vår og høst og i hekketiden på sommeren.

- **Sjonbotn (Mæla)**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014206>

Viktig fjære/brakkvannsområdet for måker og vadere spesielt i trekketidene. Hettemåke (VU) sees regelmessig med opp til 250 ind. og fiskemåke (NT) med opptil 150 ind. Av vadere kan nevnes 223 sandlo 27. mai 2017, og flere observasjoner av inntil 3 svarthalespover (EN). I alt 19 rødlistetede fuglearter er registrert på lokaliteten.

- **Straumen**

I Naturbase er det registrert to områder: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014153> og <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014328> men hele fjordarmen med strandenger må inkluderes. I Straumbotn hekker det vipper (EN) og området er viktig for ender, vadefugler og traner. Hele fjorden er viktig som overvintringsområde for ender, og store antall kan ses her hver vinter. Observerte rødlistearter inkluderer blant annet snadderand (NT), stjertrand (VU), skjeand (VU), bergand (VU), ærfugl (NT), havelle (NT), svartand (NT), sjøorre (VU), lappfiskand (VU), dvergdykker (VU), hornedykker (VU), storspove (VU), brushane (EN), hettemåke (VU), fiskemåke (VU), sandsvale (NT), taksvale (NT), stær (NT), bergirisk (NT), lappspurv (VU), gulspurv (NT), sivspurv (NT). Flokker på 3-400 ærfugler er ikke uvanlig, men det har vært registrert over tusen. Kvinandflokkene kan telle fra noen titalls opp til hele **1500** i september.

- **Virvatnet**

I naturbase er det merket av to ulike lokaliteter som grenser mot hverandre:

Virvatnet-Øst (Bonesmyrene): <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014340>

Virvasseltas utløp i Virvatnet: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014341>

Et større sammenhengende urørt våtmarksområde med vann, elver, myrer og tett viervegetasjon. Svært viktig område for våtmarksfugl og spurvefugl. Holmene utenfor utløpet er meget viktig hekkeområde for en rekke fuglearter. Et stort antall brushaner leiker her. Helt spesielt er de mange små innhuker eller laguner langs stranda som vannet har vasket ut og senere omdannet til småtjønner. Her er rik sivvegetasjon, bl.a. trives svømmesnipe svært godt. Videre er en rekke rødlistearter registrert i området, bl.a. havelle, bergand, sjøorre og svartand. Av øvrige arter er bl.a. boltit, stokkand, krikand, kvinand, toppand, brunnakke, enkeltbekkasin, myrsnipe, temmincksnipe, svømmesnipe, rødstilk, heilo og rødnebbterne funnet hekkende i området. Rødstilk er for øvrig norsk ansvarsart, dvs. en art som forekommer med minst 25% av den europeiske bestanden i Norge.

Det er naturlig å inkludere et større område rett sør for Virvatnet inn mot svenskegrensa:

Beveråga - Steintjønna: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00014205>

Innenfor denne er det minst en underlokalitet, kanskje flere:

Rundbjorvatnet (Kransalgessjø): <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00069155>

Svakt kupert terreng i kalkrike bergarter. Store våtmarksområder med grunne tjønner og ekstremrike myrer med overgang til reinroseheier. I området fins den ene av to kjente forekomsten av lapprose i Rana kommune. Områdets variasjon med våtmark og rikt planteliv gjør området unikt som beite og hekkeområde for vannfugl og spurvefugl. I alt er det registrert 69 fuglearter i området, av disse er 47 påvist hekkende. I fjellsidene og tildels i dalbunnene finnes sandbakker som bl.a. fjellreven benytter til hi-systemer. Det er funnet sportegn etter bever i området ved flere anledninger og det er muligheter for reetablering i området. Området er kjent for å ha en god bestand av både fjellrype og spesielt lirype.

NOF Nordland foreslår en utvidelse av Virvassdalen naturreservat, <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00003015>, slik at det inkluderer de nevnte våtmarkene på sørsida og østsida av vatnet helt inn til Svenskegrensen. **Dette er et område som bør prioriteres høyt.**

NESNA KOMMUNE

- **Skogsleira**

Stort, variert og viktig naturområde: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00114792>
Området bør berenses av (med unntak av oppdyrket mark): riksveien i øst, følge Langsetelva opp til Ellingfossen for å inkludere et fint våtmarksområde der en kroksjø er i ferd med å dannes, og mot vest avgrenses av vegen ut mot Skogsøya, men likevel bør sjø/fjærområdene rundt hele Skogsøya være med inkludert Ytterskjæret, Skarvskjæret og Oterstibukta. Engentjønna kan også med fordel inkluderes.

Tot 46 rødlistearter fugler og 2 pattedyr er registret i området, og mange forekommer regelmessig i bra antall. Veldig viktig for storspove (VU), og ca 10 par hekker i området på/rundt selve leira, og på sensomemren samler de seg på leira og man kan se 30-40 samtidig, som for eksempel. 34 ind. næringssøkende 19. juli 2005. Også veldig viktig for tjeld der det flere hundre individer til stede i hele perioden mars – oktober, med høyeste registrerte antall på min 554 27. mars 2011. Vipe (EN) er også en karakterart som hekker rundt området, og opp til 20 ind sees ofte (for eksempel. 25.4.2008). Området er viktig også for fiskemåke (NT), hettemåke (VU), gulspurv (NT), sivspurv (NT), bergirisk (NT) og stær (NT), samt ender og vadere på trekk. Sanglerke (VU) hekker i de indre delene, og flere par med strandsnipe langs elva. **Dette er et område som bør prioriteres høyt.**

- **Franzvikfjellet/Laupen, Sjonfjellet**

Området ligger på Grensen mellom Nesna og Rana kommuner, og det spesielle er forekomsten av kalkgrotter. Disse virker å være dårlig kartlagte, noe som er litt merkelig all den tid det har vært flere aktører på banen for å bygge vindkraftverkt og dette tidligere har blitt spilt inn. Det er også en god forekomst av fjellrype (NT) og en fin kystnær bestand av snøspurv som hekker der. Egentlig burde hele Sjonfjellplatået (Laupen) være en god kandidat for vern, da dette er et praktfullt kystnært fjellplatå, med en myriade av små og store vann og tjønner i tillegg til kalksteingrotter. Det er vanskelig tilgjengeleig, men det er jo litt av sjarmen at det er et fjell bare for de sprekeste!

HERØY KOMMUNE

- **Valsåsenmyra**

Ei lita myr med noen smådammer (etter uttak av torv?) der det hekker flere rødlistearter. Bl. annet fast hekkedam for smålom, hekking av flere arter ender (stokkand, krikand, toppand og sannsynlig skjeand (VU)), en liten koloni med måker (hettemåke (VU) og fiskemåke (NT)), vadere som storspove (VU), småspove og vipe (EN), samt spurvfugler som sivspurv (NT) og lappspurv (VU). Likevel er ikke lokaliteten spesielt grundig kartlagt. Det er også en god del interessante insekter, bl. annet flere arter med øyenstikkere der.

HATTFJELLDAL KOMMUNE

- **Kjerkstadvatnet/Vefsna ved Hattfjelldal sentrum.**

Naturlig utvidelse av Auster-Vefsna naturreservat like i vest.

Fin liten kroksjøish våtmark med store mengder andefugl, 50 brunnakker observert i juni 2018. Et titalls andre andefugler observert i mindre antall, blant disse både stjerntand (VU), knekkand (EN) og sædgås (VU). Fine vierkratt som er perfekte både som skjul og i forbindelse med næringssøk for mange spurvefugler, sivspurv (NT) hekker årlig. Alle tre svalearter observert næringssøkende over vannet. Fjorten ulike vadefugler er observert, deriblant flere rødlistede, godt gjort for et område som både er geografisk lite og svært lite besøkt av fuglefolk. Antagelig en viktig rasteplass for trekkende fugl, og en rolig plett for mytende andefugler. Lokaliteten som er avmerka i Naturbase <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00025708> er for liten, og bør utvides både sørover forbi motsatt elvebredd og vestover til eksisterende naturreservat (Auster-Vefsna). Gjeldende verneforskrift for Auster-Vefsna naturreservat er altfor løs i fisken til å gi tilstrekkelig vern for dette området, da den blant annet åpner for ferdsel med terrengkjøretøy.

ALSTAHAUG KOMMUNE

- **Søvika**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00114788>

Stort bløtbunnsområde (>500 000 m²). Området overlapper med funksjonsområde for vade-, måke- og alkefugler. Bløtbunnsbukt. Utløp av lite vassdrag. Tett bebyggelse og dyrket mark på land. Området går fra Ultrabeskyttet til Beskyttet for bølger. Området overlapper med funksjonsområde for vade-, måke- og alkefugler.

29 rødlistearter registrert i Artsobservasjoner, og spesielt viktig for hettemåke (VU) med opptil 1300 individer sett samtidig (1. mars 2003).

- **Tjøtta: våtmarksområde inkludert Rundvatnet, Langvatnet og sørlige deler av Stovatnet.**

Bare deler av området ligger omtalt i Naturbase,

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00023104>

Området ligger på sørvestsiden av Tjøtta, og omfatter Storvatnet og videre mot sørvest til og med Værholmen. Storvatnet er et grunt og forholdsvis næringsrikt vatn som er omgitt av myr, bjørkeskog og noe bebyggelse. Mellom vatnet og sjøen ved Værholmen er det mer fattige myrer med en del dammer. Vatnet og myrområdene har en rik fuglefauna med flere mer spesielle og kravfulle fuglearter. Lokaliteten ligger i samme våtmarkssystem som Ostjernet (Fylkesmannen i Nordland. 2002).

Minst 128 fuglearter er registrert i området inkludert 27 rødlistete arter. Våtmarksfugler dominerer og arter som kan nevnes spesielt er snadderand (NT), skjeand (VU), stjerntand (VU), lappfiskand (VU), dvergdykker (VU), horndykker (VU) og sothøne (VU), og det er spesielt viktig for sangsvaner, ender og gjess i trekketidene, og brunnakke kan for eksempel påtreffes med opptil 200 individer (september 2010).

HAMARØY KOMMUNE

- **Hopøyleira og Hamsundpollen**

Området strekker seg fra Hopøyleira i vest til Hamsundpollen i øst. Fv. 664, Xfv. 81 Hamsund – Buvåg, går gjennom området fra sør til nord. Vest for fv. 664 karakteriseres området av myr/våtmark rundt flere større og mindre vann. Øst for fv. 664 er det mer tørt land med flere vann omkranset av myr. Lokaliteten er ikke omtalt i naturbase. Kart neste side.

Landskapet er hekke- og næringsområde for vadefugler og ender, men huser mange andre arter (også rovfugler som haukefugler, falker og ugler som sannsynligvis finner næringstilgang her). Eksempler på observerte rødlistearter: Vipe (EN), Storspove (VU),

Hettemåke (VU), Horndykker (VU), Sivhøne (VU), Sothøne (VU), Stær (NT), Sivspurv (NT), Fiskemåke (NT), Bergirisk (NT), Jaktfalk (NT), Gjøk (NT), Lirype (NT).

Vi har fått opplyst at det tidligere var spillplass for brushane (EN) på myra vest for Hamnesvatnet. Av rødlistede arter hekker vipe (EN), storspove (VU), hettemåke (VU), horndykker (VU), sivspurv (NT) og gjøk (NT) (mye pipelerke i området). Mulig hekkeområde for jaktfalk (NT) i fjellet ovenfor (næringstilgang i våtmarksområdet, samt fjellrype (NT) i høyden). Sangsvane og antagelig også trane hekker i området.

HEMNES KOMMUNE

- **Bleikvasslia: Bleikvasselva med kroksjøer samt Stormyra.**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00090782>

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00090747>

På flekkene med middelsrik myr ble det funnet arter som engmarihand, breiull, gulstarr, tranestarr, jåblom, myrklegg, sveltull, bukkeblad, myrhatt, dvergjamne, fjellfrøstjerne, tvebostarr, svarttopp, marigras, fjellstisel, bjørnebrodd, hårstarr, skogsiv og myrtevier, i tillegg til at mjukmattepartier også inneholdt arter som blystarr og strengstarr. I en putt i vestre ble en art glattkrans (helst bare mattglattkrans) funnet. Når det gjelder fugl mv, så skriver Waldmann i 2000 at det "her er fine biotoper for vadefugler og til dels andefugler. Området huser et rikt spurvefuglliv. Tallrike smådammer og tjern, sannsynligvis uten fiskebestand, danner viktige biotoper for vannlevende insekter. De er mulige lokaliteter for amfibier, og danner livsmiljø for tallrike forskjellige våtmarks- og myrplanter. Det er registrert myrrikse (sjelden på rødlista) på denne myra. Ingen andre kjente viltobservasjoner, men området er utvilsomt viktig for våtmarkstilknyttede fugl." Under eget feltarbeid i 2013 ble det registrert et tranepar i området, samt sett en enkeltbekkasin. På skogholmene står det gran og furu.

Området bør, i tillegg til selve Stormyra, omfatte elveløpet med svinger sør for RV 324, og gjerne området av Bleikvasselia øst for denne vegen også, samt korksjøer inne på området

med dyrket mark. Området er ikke godt kartlagt, men det er likevel påvist 12 rødlistede fuglearter, som sannsynligvis hekker der. Disse domineres av måker (hette- og fiskemåke) og vadere. Stormyra er muligens hekkeområde for dobbeltbekkasin, samt at flere par vipe hekker i området.

LEIRFJORD KOMMUNE

- **Litlvannet**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00023159>

Sivvegetasjon indikerer gode næringsforhold i vatnet. Deler av vatnet grenser mot dyrket mark, noe som sørger for økt næringstilførsel. Litlevassbekken utgjør Litlevatnets utløp i Storvatnet. Det er tidligere registrert elveperlemusling i selve bekken (status i dag er usikker) (Dolmen & Kleiven 1997), men hvorvidt det er musling i/rundt munningen av Litlevatnet er ikke kjent. Litlevassbekken er også anadrom. Vurderes som viktig. Evt. forekomster av elveperlemusling vil høyne verdien til svært viktig.

Viktig trekk- og hekkeområde for ender inkludert knekkand (EN) og skjeand (VU) og minst 2 par hornedykker (VU) hekker hvert år.

FLAKSTAD KOMMUNE

- **Flakstadpollen**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00013922> Uberørt fjord med store arealer med grunt vann og eksponerte sandflater ved lavvann. Fjorden er viktig for våtmarksfugl, især fiskespisende arter. Flere rødlistede fuglearter er registrert. Makrellterner (sterkt truet, EN) og rødnebbterner hekker innerst i fjorden og søker næring i fjorden (31 par makrellterner og 29 par rødnebbterner i 2015). Andre fiskespisende arter er vanlige - opptil 60 silender og 80 laksender, alke (EN), teist (VU), skarv og lommer (islom, gulnebbblom (NT), smålom – de to første artene som regel med 2-4 individer av hver art) tyder på at det er mye fisk i fjorden. Stor bestand av hjertesjell i sandflatene som er eksponert ved lavvann. Disse er hovednæringen for tjeld. Om våren er det ca. 200 tjeld her, flere enn noen andre steder i Lofoten eller Vesterålen. Om vinteren, når Litlevatnet er isdekket, flytter Flakstads overvintringsbestand av sangsvane til innerst i fjorden. Det er også en fast vinterbestand av fjæreplytt som finner næring i sandflatene. Innerst i fjorden er det funnet ålegress *Zostera marina*, som sannsynligvis er næring for sangsvaner om vinteren og brunnakker om høsten.

De rødlistede endene havelle (NT) og sjøorre (VU) opptrer i små flokker ved lokaliteten, og et søk på artsobservasjoner.no vil avsløre regelmessig høyere antall av arter som siland, tjeld og smålom enn det som er angitt i naturbase.

- **Sandbotn**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00013911> Brei og nordeksponert sandbukt omkranset av jordbruksland. Sandfronten er over 1 km bred, og sand og tang det dominerende substrat. 500-600 stormåker, 8-10 gravender, 100-200 gressender, 400-600 vaderfugler er antall som registreres jevnlig til visse tider av året. Lokaliteten er sammen med Kilanpollen den viktigste mudderfjæra i Flakstad og Moskenes kommune. Et søk på artsobservasjoner gir høyere tall på enkelte arter enn de nevnt i naturbase. Om sommeren er dette et viktig område for næringssøk for lokale hekkefugler, gjerne med flere titalls gravender, rundt 100 fiskemåker (NT), ulike gressender osv. Som beskrivelsen i naturbase.no avslører er mudderbankene også viktig som næringskilde for fugler under trekket, med opp mot 1000 ind. tidvis samlet på det lille arealet.

Sandbotn. Foto: Jon Olav Larsen

VESTVÅGØY KOMMUNE

- **Høynessvøda/Sandøya**

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00013925> Mellom Kjeksberget i SV, Sandøya i NV og Høyenes i NØ ligger det et stort, grunt brakkvannsområde med mudderflater som er eksponert ved fjære sjø. En rekke våtmarksarter bruker dette området, noen i overraskende høye antall. Blant de mest tallrike artene i hekkesesongen finner vi gravand, bl.a. 50 ind. 22. juni 2018, hettemåke (VU) med noen titalls ind., fiskemåke (NT) med noen titalls hekkepar, storspove (VU) med flere hekkepar, samt en del hekkende grågås og krikkand. Temmincksnipe er oppgitt å ha hekket ved de fine strandengene mot NV, men dette er ikke registrert de siste årene. Ikke-hekkende fugler i hekketiden eller utenom denne inkl. gjerne flokker med krikkender, stokkender, brunnakke (fåtallig) og ulike (små-)vadere. Storspover (opptil 15-20 ind.) overvintrer årlig, gjerne sammen med bl.a. krikkand.

Vi anser lokaliteten for å være et sjeldent fint brakkvannsområde med tidvis mye fugler. Blant de viktigste avifaunistiske forekomstene av storspove (hekkepar og overvintring), fiske- og hettemåke, sammen med høye antall gravender og våtmarksfugler generelt.

Høynessvøda. Foto: Jon Olav Larsen

Nesna 1. januar 2019
Atle Ivar Olsen (sign.)
NOF avd. Nordland

KOPI:
Miljødirektoratet
post@miljodir.no